

ODPRTO PISMO VSEM UDELEŽENCEM V SISTEMU RAVNANJA Z ODPADNO EMBALAŽO

Družba InterSeroh opozarja na možnost razpada sistema ravnanja z odpadno embalažo v Sloveniji, na posledično povečanje nekonkurenčnosti slovenskega gospodarstva, nevarnost monopoliziranja dejavnosti in neracionalne povečane obremenitve javne uprave.

Ali je v zgodbi za ravnanje z odpadno embalažo v ozadju boj za surovinske vire odpadne embalaže, ki jo zbirajo gospodinjstva?

Ministrstvo za okolje in prostor v letih, odkar je zaživel sistem ravnanja z odpadno embalažo, ki predstavlja približno 79 % vseh odpadkov, ki nastanejo v gospodinjstvih, ni uspelo pripraviti takšne zakonodaje, ki bi Družbam za ravnanje z odpadno embalažo (DROE) natančno opredelila, koliko, kje in pod kakšnimi pogoji morajo prevzemati odpadno komunalno embalažo. InterSeroh svari pred razpadom sistema. Družba InterSeroh ugotavlja, da ne glede na pogajanja, ki potekajo med DROE že od konca oktobra, zaradi pomanjkanja usmeritev niso sposobne doseči dogovora o prevzemanju odpadne embalaže, ki se kopiči pri komunalnih podjetjih. Različna stališča in možnosti različne interpretacije, kako in na kakšen način posamezna DROE prevzame odpadno komunalno embalažo, kažejo na to, da je temeljni vzrok za možen razpad sistema ravnanja z odpadno embalažo ohlapna in nedorečena zakonodaja in privatni interesi posameznikov tem področju oziroma nespoštovanje stališč Računskega sodišča, Upravnega sodišča in ostalih podanih pravnih mnenj na delovanje ministrstva za okolje in prostor.

Rešitev, ki jo je ministrstvo za okolje in prostor napovedalo 21.11.2011, da bo zaradi problemov ravnanja z odpadno embalažo ustanovilo javno službo, je slaba rešitev za ohranitev konkurenčnosti delovanja in transparentnosti sistema ravnanja z odpadno embalažo in nepotrebno širjenje delovanja javne uprave. Še posebej, ker je mogoče iz razvoja dogodkov izluščiti sum o monopoliziranju in posledično prikrito privatizacijo trga slovenske odpadne embalaže z namenom dobiti nadzor na trgom 300.000 ton odpadne embalaže, ki bo v prihodnosti pomemben surovinski vir.

Sistem ravnanja z odpadno embalažo je v svojem izhodišču zasnovan na **preprečevanju nastajanja možnih monopolov**, zato na trgu deluje več Družb za ravnanje z odpadno embalažo (v nadaljevanju: DROE), ki naj bi bile med seboj konkurenčne in tako zagotavljale zavezancem učinkovit in finančno vzdržen sistem ravnanja z odpadno embalažo.

Slovenija je pri vzpostavitvi takšnega sistema ostala na pol poti, saj bi država (pristojno ministrstvo za okolje in prostor) pri tako zastavljenem sistemu **morala vzpostaviti učinkovite normativne pogoje** prevzemanja komunalne odpadne embalaže pri izvajalcih javne službe ravnanja z odpadki oziroma pri komunalnih podjetjih. Pristojno ministrstvo bi moralo zakonsko urediti tudi **pogoje prevzemanja komunalne odpadne embalaže**, saj bi le tako lahko preprečili nedorečenosti oziroma različno ravnanje in odnos DROE do problema nečistoč (mešanih komunalnih odpadkov), ki se lahko pojavljajo med odpadno embalažo.

Nesporno je, da so **varuhi zakonitega delovanja države (Računsko sodišče in Upravno sodišče Republike Slovenije) podali negativno mnenje pristojnemu ministrstvu** tako glede ureditve zakonodaje na tem področju kot glede načina določanje višine deležev DROE, po katerih morajo te prevzemati komunalno odpadno embalažo v določenem deležu pri vseh komunalnih podjetjih. **Računsko sodišče** je v svojem revizijskem poročilu: **Ravnanje z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki z dne, 13.8.2009 1209-4/2008-34** namreč ugotovilo, da sistem ravnanja z odpadno embalažo ni učinkovit, ker ministrstvo ni opredelilo vseh potrebnih parametrov poslovanja udeležencev v sistemu, kot so deleži odpadne komunalne embalaže, ki jih mora prevzemati posamezna družba za ravnanje z odpadno embalažo, ni vzpostavilo izravnalne sheme za ugotavljanje ustreznosti deležev odpadne embalaže, predane posameznim družbam za ravnanje z odpadno embalažo, prav tako ni opredelilo kriterijev za določitev posameznih vrst stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo.

Prav tako je **Upravno sodišče Republike Slovenije s sklepom dne, 25.8.2009** ugotovilo, da »... *ne po Zakonu o varstvu okolja ne po Uredbi ne izhaja, da bi objava deležev DROE na podlagi 6. točke 19. člena Uredbe sama po sebi predstavljala upravno odločbo, ne glede na njeno vsebino. To pomeni, da z njo ni bilo odločeno o ničemer, temveč gre zgolj za objavo neke odločitve, ki bi morala biti sprejeta po zakonitem postopku, ki sama po sebi stran ne zavezuje, saj noben zakon tega ne določa.*» Tako deleži prevzemanja za DROE **niso niti pravilno izračunani in niti pravilno objavljeni in jih DROE po mnenju Upravnega sodišča sploh niso dolžne upoštevati.** Prav tako pristojno ministrstvo ne dopušča možnosti izravnave količin med posameznimi družbami, kar povzroča veliko škodo delovanju sistema ravnanja z odpadno embalažo.

Ministrstvo za okolje in prostor se od leta 2009 ni z ničemer odzvalo na negativno mnenje Računskega sodišča, ravno tako ni ukrepalo niti na mnenje Upravnega sodišča. Zato se v Interserohu sprašujemo, kako naj sistem ravnanja z odpadno embalažo deluje, če pristojno ministrstvo ignorira organe pravne države, kot sta Računsko sodišče in Upravno sodišče Republike Slovenije. Svojo neučinkovitost in nesposobnost vzpostavitve pravnih podlag delovanja za učinkovito delovanje sistema ravnanja z odpadno embalažo pa spretno skriva s preišljenimi zaviranjmi kakršnih koli pobud, ki smo jih DROE, in še posebej Interseroh, podale za ureditev in vzdržnost celotnega sistema. Ministrstvo za probleme na področju odpadne komunalne embalaže krivi DROE, da se ne morejo medsebojno dogovoriti glede njenega prevzemanja. Na sprenevedanje ministrstva opozarja dejstvo, da smo družbe Slopak, Surovina in Interseroh januarja 2011 **podpisale medsebojni**

sporazum, v katerem smo natančno dogovorile, v kakšnem deležu in po katerih komunalah bo posamezna družba za ravnanje z odpadno embalažo zagotavljala prevzemanje odpadne embalaže, saj so se težave, ki smo jim priča sedaj, zaradi nedorečenih zakonodajnih okvirov začele že pojavljati januarja. Direktorica direktorata za okolje je takrat takšen sporazum zavrnila kot neveljaven.

Zaradi neodzivnosti ministrstva, nepripravljenost na strokoven dialog in vztrajanju na pomanjkljivi zakonodaji lahko v Sloveniji sistem ravnanja z odpadno embalažo razpade, embalaža pa ostane breme lokalnim skupnostim. Eni DROE že grozi stečaj in ne pobira več odpadne embalaže, ki se posledično kopiči pri komunalah. **Ministrstvo za okolje in prostor namesto, da bi konstruktivno in dolgoročno pristopilo k trajni ureditvi sistema, grozi komunalam z inšpekcijskimi pregledi, pritiska na komunale k povečanju deleža ločene zbrane embalaže in navsezadnje sedaj z različnimi oblikami groženj zahteva od Interseroha, da pobere vso odpadno embalažo, ki se je nakopičila pri komunalah. Upravičeno se sprašujemo, zakaj ministrstvo namesto groženj ne zagotovi stabilnega in učinkovitega sistema prevzemanja te embalaže s strani DROE.**

Pomembno se nam zdi opozoriti tudi na dejstvo, da vsi dogodki in znaki kažejo na to, da se posamezni akterji pripravljajo na prevzem, monopolizacijo in posredno privatizacijo sistema za ravnanje z odpadno embalažo. To velja še posebej za embalažo, ki jo zberejo komunalna podjetja pri gospodinjstvih, saj postajajo odpadki, še posebej odpadna embalaža iz papirja, plastike in kovin, strateški surovinski vir prihodnosti. Slovenska podjetja, ki dajejo na trg izdelke v embalaži in ki jih nato gospodinjstva ločeno zbirajo in oddajajo komunalnim podjetjem, bodo morala letno vplačati v sistem 50 mio EUR, ocena vrednosti surovin, ki nastajajo iz embalaže pa je 30 mio EUR.

V Interserohu se zavedamo pomena konkurenčnosti DROE za finančno učinkovitejše ravnanje z odpadno embalažo za slovensko gospodarstvo in podpiramo delovanje večjega števila družb. Zavedamo se tudi, da je v interesu zavezancev, da deluje več družb, s katerimi se lahko pogajajo za ugodno ceno. Je pa pri tem potrebno opozoriti, da **interesi tistih ki želijo sedaj prikazati, da sistem ravnanja z odpadno embalažo ne deluje in želijo vpeljavo monopolne javne službe, delno ali celoti, niso enaki interesu podjetij oziroma zavezancev, ki dajejo na trg odpadno embalažo. Zato bi bilo zato potrebno skrbno pretehtati vse posledice (predvsem za gospodarstvo), kakšne posledice bi za njihovo konkurenčnost imelo dejstvo, da se sistem prevzemanja odpadne embalaže sedaj zruši in se v naslednji fazi monopolizira in posredno privatizira.**

Interseroh naslavlja na vas ta apel v časih, ko se v javnosti vsak dan srečujemo z izjavami in programom in obljubami v smeri krepitve gospodarstva, višanja njegove konkurenčnosti na evropskih in ostalih trgih ter razbremenitvam, ki bi vodile v boljši finančni položaj slovenskih gospodarskih družb. **Ravnanje z odpadno embalažo je žal pri vseh dejavnih, ki vplivajo na konkurenčnost, prezrto.** Zato apeliramo za vzpostavitev takšnega sistema ravnanja z odpadno embalažo, ki bo imel jasne pravne podlage, urejeno gospodarsko okolje in ki bo omogočalo takšno konkurenčno delovanje DROE, ki bo usmerjeno v dobro okolja, družbe in gospodarstva.

Celotna dokumentacija v podkrepitev odprtemu pismu je dosegljiva na spletni strani www.interseroh-slo.si

Interseroh, zbiranje in predelava odpadnih surovin, d.o.o.

Mateja Mikec

direktorica

Ljubljana, 14.12.2011